

oprávněno, zastaviti práci čili nic, pro trestní posouzení činu obžalovaného nerozhodnou, nemůže ovšem opodstatniti ani vady dle § 281, čís. 5 tr. ř., že se rozsudek otázkou tou vůbec nezabýval. Totéž platí o témže zmatku formálním, pokud vidí jej stížnost v okolnosti, že se rozsudek nezaměstnával otázkou, měli-li dělníci, o něž šlo, právo na práci, čili nic. Ne pro vydírání, spáchané na těchto dělnících, nýbrž pro vydírání, spáchané na správě dolů byl obžalovaný odsouzen. Proto přišlo by v úvahu jen, měl-li obžalovaný právo na to, by správa dolů propustila dělníky čili nic. Podobného práva obžalovaného neb ostatního dělnictva se však ani stížnost sama nedovolává. Že pak nucené propuštění dělníků z práce jest pro podnikatele věci, nepostrádající právního významu, jest na snadě. To stačí s hlediska § 98 tr. zák., a nesejde na tom, znamenalo-li vynucené propuštění určitých dělníků právě majetkové poškození dolů. Rozhodným jest, že to, čím bylo hrozeno, by úkon ten na správě dolů byl vynucen, znamenalo vážné ohrožení její na majetku, což rozsudek, jak shora doličeno, právem zjistil.

Odvolání obžalovaného, směřující proti výroku soudu nalézacího, že čin, jehož se dopustil, byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že ztrácí volební právo do obcí, bylo vyhověno z těchto úvah: Čin trestný, pro který obžalovaný byl odsouzen, spáchán byl z pohnutek stavovských, ježto motivem jeho byla okolnost, že dělníci, proti nimž směřoval, byli příslušníky jiné politické strany, pokud se týče organizace, nežli ku které patřil obžalovaný. Čin ten má tudíž nátěr politický. Byť i okolnost ta trestnosti činu nevyklučovala, nelze politické pohnutky prohlásiti všeobecně za nízké a nečestné. V tomto případě jest zejména přihlížeti k tomu, že čin trestní spáchán byl v době poválečné (8. října 1919), kdy boje politických stran následkem světového přerodu politického nabyly značné ostrosti, která se přenesla i na jednotlivé jich příslušníky, takže čin, o který jde, nelze ani tak pokládati za výron osobních vlastností obžalovaného, jako spíše za názor strany, pokud se týče organizace politické, jejíž příslušníkem jest obžalovaný a jako jejíž důvěrník též jednal. Bylo proto odvolání obžalovaného v tomto směru vyhověti a uvedený výrok z výroku soudu první stolice vyloučiti.

Čís. 424.

Velezrada. Podněcováním ku vzpouře ve smyslu § 58 lit. c) tr. zák. dlužno rozuměti každé jednání, vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jímž mají býti třetí osoby podněceny ku násilným činům, směřujícím k takové změně.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1921, Kr I 262/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chrudimi ze dne 21. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem velezrady dle §§ 58 lit. c) a 59 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dle čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje písemná stížnost, že zjištěné jednání obžalovaného nezakládá skutkové podstaty zločinu dle §§ 58 c), 59 c) tr. zák., nepraví však, že by byl měl obžalovaný býti uznán vinným jiným méně trestným činem, nýbrž domáhá se jeho úplného sprostění z obžaloby. Jde tedy o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Při ústním líčení dovozoval obhájce obžalovaného, že činnost tohoto bylo by lze nanejvýš podřaditi přečinu dle § 305 tr. zák. a navrhoval, by obžalovaný byl odsouzen jen pro tento přečin. Ustanovení § 305 tr. zák. přišlo by však jen tehdy v úvahu, kdyby nebylo zvláštního ustanovení § 59 lit. c) tr. zák., jehož skutková povaha jest zde dána. O uplatňovaném zmatku dle čís. 10 nelze tedy mluvit. Stížnost má dále za to, že o podněcování ke vzpouře ve smyslu § 58 c) tr. zák. bylo by možno mluvit jen tenkrát, kdyby činnost obžalovaného v následcích svých mohla míti škodlivý vliv na celkovou situaci státní, na klid a pořádek ve státě a nejednalo se o podnik čistě místního rázu, který nikdy nemohl nabýti povahy a rozměrů skutečné vzpoury. Obžalovaný prý svou řečí pouze reprodukoval a vykládal článek »Rudého Práva« z 10. prosince 1920, čís. 67, který nevybízí dělníky k násilnému jednání proti státní moci, nýbrž pouze je nabádá, by se vši vážností uvažovali o tom, kterými činy by mohli zakročit k uskutečnění socialisace podniků, když parlament a vláda v tom zklamaly. Neměl prý však úmyslu, vyzývati ke vzpouře, a nebyl si ani vědom toho, že jeho projev by mohl k takovému výsledku vésti, tím spíše, že nezaujímá žádného význačného místa ve straně a nevěděl ani, oč běží, když ho dělníci vyzvali, by mluvil, když stávka vypukla zcela spontanně. Leč toto provedení zmateční stížnosti uchyluje se v podstatných částech od zjištění rozsudečných. Dle těchto stál obžalovaný v čele radikálně-sociálního hnutí v dělnictvu p-ském, jako předák zahájil na žádost dělnictva dne 13. prosince 1920 tábor ve V. P., vyzval účastníky na následující den k pochodu do H. M., kráčel s vůdci v prvních řadách, vyjednával tam o propůjčení místností atd. Ve své řeči z 13. prosince 1920 nereprodukoval pouze článek »Rudého Práva«, shora citovaný, nýbrž šel dále: prohlásil veřejně účastníkům tábora před hotelem ve V. P., že nyní jest nejlepší okamžik, by dělníci uskutečnili své požadavky a ujali se vlády: Vybízeli je, by se ozbrojili a dobyli násilím, co jim náleží. »Vy vezmete do rukou klacky a ty staré repetýrky, které u Vás jsou — pakli mezi Vámi nejsou, tak Vám je dají, oni je mají — a půjdeme, abychom si vydobyli co nám po právu patří. Máme již dost těch četnických piklhauben a bajonetů!« První soud správně uznal, že obžalovaný těmito slovy vybízeli účastníky tábora ku vzpouře, k útoku na vnitřní bezpečnost státu. Podněcováním ku vzpouře dlužno rozuměti každé jednání vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jímž mají býti třetí osoby přivedeny k násilným činům, k takovéto změně směřujícím. Obžalovaný vyzýval své posluchače, by se ozbrojili a násilím uskutečnili svá domnělá práva. V podstatě šlo o nastolení vlády menšiny t. zv. levice soc. demokratické strany čili o diktaturu proletariátu, tedy násilné odstranění parlamentární ústavy demokratické republiky a soukromého vlastnictví. Tento dalekosáhlý plán nebyl zajisté proveditelný bez odporu druhých tříd obyvatelstva, tvořících většinu ve

státě, a nutně musely vésti útoky na platné řády v dalším průběhu k občanské válce. Stížnost jest na omylu, má-li za to, že šlo jen o zlo místního rázu a že si obžalovaný nemohl býti ani vědom nebezpečné povahy svého podnikání. Zjišťuje rozsudek, že šlo o vědomé (úmyslné) vyvolávání ozbrojené akce a vzpoury proti veřejné moci státní a že při tom obžalovaný počítal se situací, vytvořenou vypuknutím generální stávky a dělnickými bouřemi v celé republice. Jest tudíž i subjektivní vina obžalovaného v rozsudku bezvadně zjištěna. Dle § 59 c) tr. zák. jest prohlášeno za mírnější trestnou formu velezrády všeobecné bezvysledné vyzývání ku velezrádným jednáním, stane-li se veřejně a před více lidmi. Poněvadž rozsudek zjišťuje, že obžalovaný takovýmto způsobem vyzýval řečí, nesměřující k individualně určitým osobám, své posluchače ku násilné změně poměrů ve státě, tedy k útoku na vnitřní bezpečnost státní, čili jinými slovy podněcoval vnitřní vzpouru, tedy jednání velezrádné dle § 58 c) tr. zák., byl právem uznán vinným dle obou citovaných paragrafů.

Čís. 425.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Výši neoprávněného pachatelova zisku (§ 20, čís. 2 b) nelze stanoviti rozdílem mezi cenou prodejní a maximální, nýbrž skutečným (konkrétním) ziskem pachatele.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1921, Kr I 811/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 29. září 1919, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem předražování podle § 20 čís. 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a přečinem podle § 32 čís. 2 a 4 min. nařízení ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. zák., zrušil rozsudek v odpor vzatý ve výroku o vině obžalovaných přečinem předražování dle § 20, čís. 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a ve výroku o trestu a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji v tomto objemu znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) dovozuje stížnost, že obžalování směli býti odsouzeni pro přečín předražování, pokud se týče přečín § 32 čís. 2 a 4 min. nařízení pouze v tom případě, kdyby bylo zjištěno, že při prodeji mouky každý z nich docílil většího zisku než 2000 K, pokud se týče, kdyby každý z nich zcizil mlýnské výrobky v hodnotě větší 500 K. Tento náhled je mylný, poněvadž rozsudek vyslovuje, že obžalování při obchodování s moukou vědomě spolupůsobili, a zodpovídají tedy za trestný výsledek jako spolupachatelé společně. Stačí proto k odsouzení pro přečín, jsou-li zjištěny shora uvedené částky ohledně obou dohromady, nikoliv ohledně každého zvlášť. Poněvadž pak první soud bezvadně zjistil, že oba obžalování společně zcizili úmyslně a neoprávněně mlýnské výrobky v hodnotě 2763 K 74 h (vypočteno na